"A semmiből egy új, más világot teremtettem." Bolyai János

Geometriai modellezés 1. Pontok és klasszikus görbék

Szirmay-Kalos László

Cél: Euklideszi 2D és 3D világ

2D világ:

- Pont: 0D

-Síkgörbe: 1D

-Terület: 2D

- Fraktál: 0-2D

3D világ:

-Pont: 0D

-Térgörbe: 1D

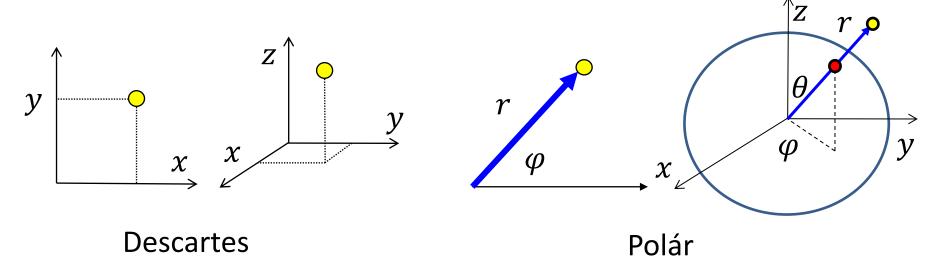
-Felület: 2D

– Térfogat: 3D

- Fraktál: 0-3D

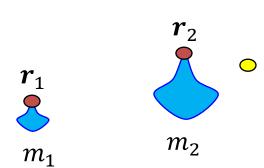
Pontok koordinátarendszerrel

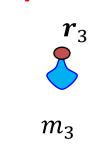

Számokkal!

- 1. Koordinátarendszer (=referencia geometria)
- Koordináták(=mérés)

Baricentrikus (homogén) koordináták

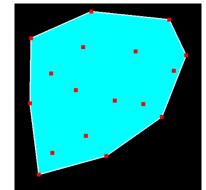

Forgatónyomaték zérus

$$\sum_{i} (\boldsymbol{r}_{i} - \boldsymbol{r}) \times m_{i} \boldsymbol{g} = 0$$

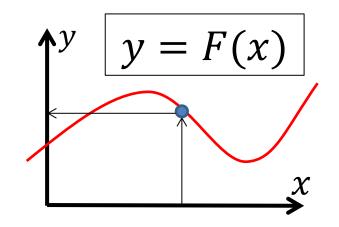
$$\boldsymbol{r} = \frac{\sum_{i} m_{i} \boldsymbol{r}_{i}}{\sum_{i} m_{i}} = \sum_{i} \alpha_{i} \boldsymbol{r}_{i}$$

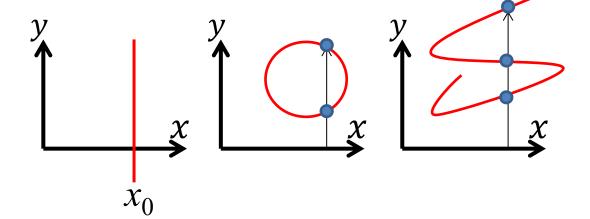
- r az r_1 , r_2 ,..., r_n pontok kombinációja
- Ha a súlyok nem negatívak: konvex kombináció
- Konvex kombináció a konvex burkon belül van
- Egyenes (szakasz) = két pont (konvex) kombinációja
- Sík (háromszög) = három pont (konvex) kombinációja

Görbék (1D): Explicit egyenlet

$\frac{2D \text{ egyenes:}}{y = mx + b}$

<u>Nem jó:</u>

Egy x-hez nem pontosan egy y

Görbe: Implicit egyenlet

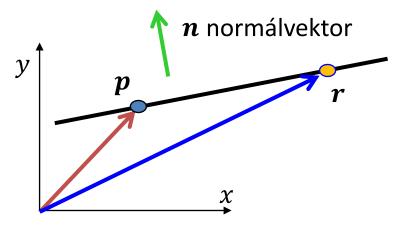
$$f(x,y) = 0 \text{ vagy } f(\mathbf{r}) = 0$$

$$x$$

$$x - x_0 = 0$$

$$(x - c_x)^2 + (y - c_y)^2 - R^2 = 0$$

2D egyenes implicit egyenlete

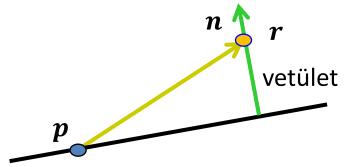

$$n \cdot (r - p) = 0$$

$$n_x(x - p_x) + n_y(y - p_y) = 0$$

$$ax + by + c = 0$$

Ez is:
$$(ax + by + c)^2 = 0$$

$$\boldsymbol{n} \cdot (\boldsymbol{r} - \boldsymbol{p}) = \text{Vetület } \boldsymbol{n}$$
-re $\times$ az $\boldsymbol{n}$ hossza

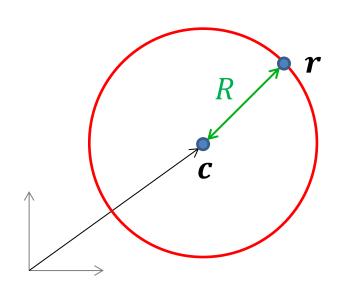
Ha $m{n}$ egységvektor:

$$n \cdot (r - p) =$$
az előjeles távolság!

Kvadratikus görbék: Kör

Azon r(x,y) pontok, amelyek a $c(c_x,c_y)$ középponttól R távolságra vannak:

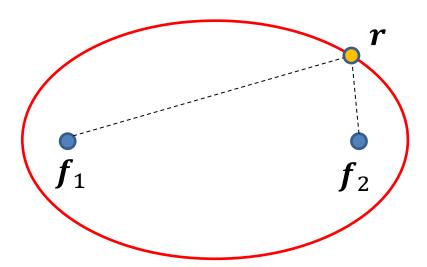
$$|\mathbf{r} - \mathbf{c}| = R \leftrightarrow (\mathbf{r} - \mathbf{c})^2 - R^2 = 0 \leftrightarrow (x - c_x)^2 + (y - c_y)^2 - R^2 = 0$$

Kvadratikus görbék: Ellipszis

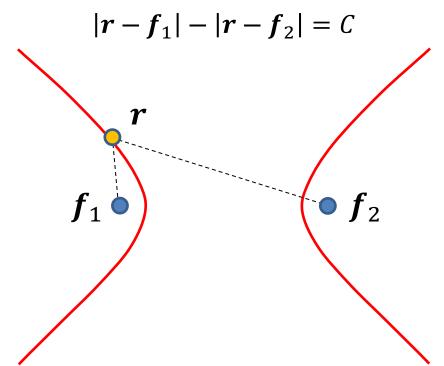
Azon r pontok, amelyek a f_1 és f_2 fókuszpontoktól mért távolság összege állandó C:

$$|r - f_1| + |r - f_2| = C$$

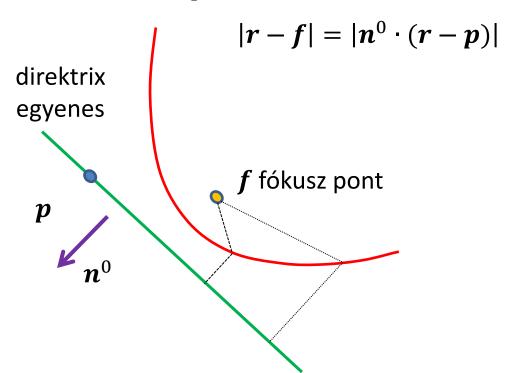
Kvadratikus görbék: Hiperbola

Azon r pontok, amelyek a f_1 és f_2 fókuszpontoktól mért távolság különbsége állandó C:

Kvadratikus görbék: Parabola

Azon $m{r}$ pontok halmaza, amelyek az $m{f}$ fókuszponttól mért távolsága megegyezik az $m{n}$ normálvektorú és $m{p}$ helyvektorú egyenestől mért távolsággal:

Kvadratikus görbék = kvadratikus alak

• Implicit függvény négyzetgyökök nélkül:

$$f(x,y) = a_{11}x^2 + a_{22}y^2 + 2a_{12}xy + 2a_{13}x + 2a_{23}y + a_{33} = 0$$

Mátrixszal:

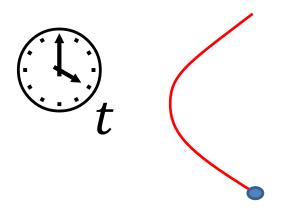
$$f(x,y) = \begin{bmatrix} x, y, 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{12} & a_{22} & a_{23} \\ a_{13} & a_{23} & a_{33} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \\ 1 \end{bmatrix} = 0$$

 Bármely tengelyű ésnbármely típusú kvadratikus görbe → 3x3-as mátrix (Visszafelé???)

Állatkert

Egyenes:
$$2x + 3y - 1 = 0$$

Görbe: Paraméteres egyenlet


```
x = x(t), y = y(t), z = z(t)
vagy \mathbf{r} = \mathbf{r}(t)
```

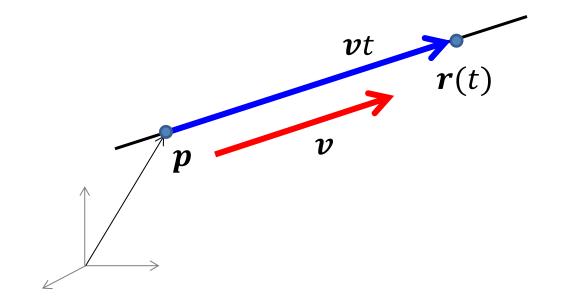
Egyenes

$$x(t) = x_0 + v_x t$$

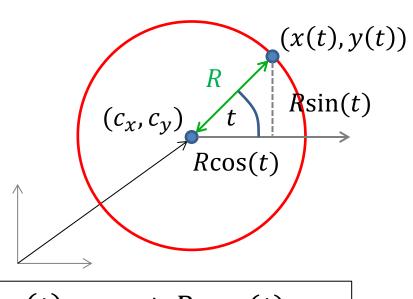
$$y(t) = y_0 + v_y t$$

$$z(t) = z_0 + v_z t$$

$$t \in (-\infty, +\infty)$$

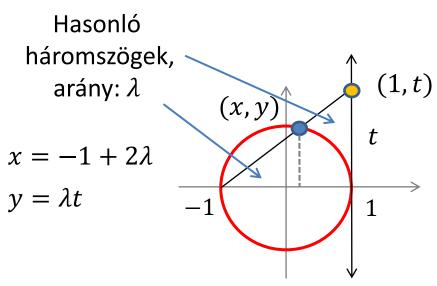
Kör

$$x(t) = c_x + R \cos(t)$$

$$y(t) = c_y + R \sin(t)$$

$$t \in [0,2\pi)$$

$$x(t) = \frac{(4-t^2)}{(4+t^2)}$$
$$y(t) = \frac{4t}{(4+t^2)}$$

Klasszikus görbék

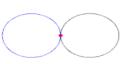
$$x(t) = t - \sin t$$
$$y(t) = 1 - \cos t$$

• Tractrix:

$$x(t) = \operatorname{sech} t$$

 $y(t) = t - \tanh t$

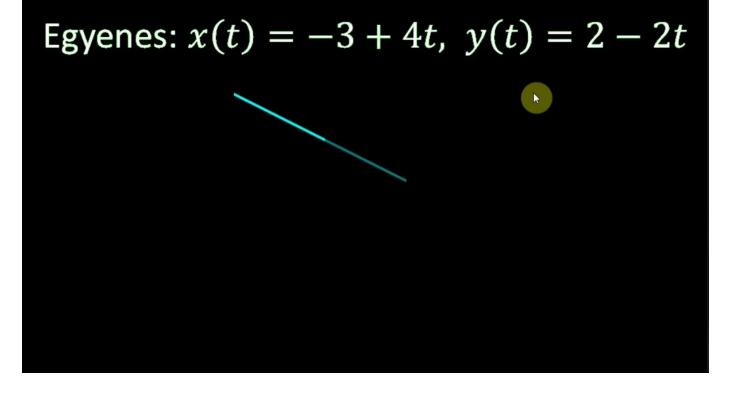

$$x(t) = (1 - \cos t) \cos t$$
$$y(t) = (1 - \cos t) \sin t$$

Állatkert

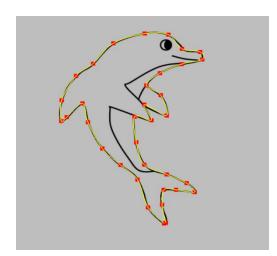
Pontok és klasszikus görbék

- Ponthoz koordinátarendszer kell
  - Descartes, Baricentrikus
- Görbéhez egyenlet kell
  - Az explicit ritkán használható
  - Az implicit feltételeket fogalmaz meg a pontokra
    - Azon pontok halmaza, amelyekben ... pontok távolsága (|p-q|), ... merőleges ($d \cdot v = 0$), ... párhuzamos ($d \times v = 0$), ... vetülete ($v^0 \cdot r$).
  - A paraméteres mozgásként fogalmazza meg a görbét

Geometriai modellezés 2. Szabadformájú görbék

Szirmay-Kalos László

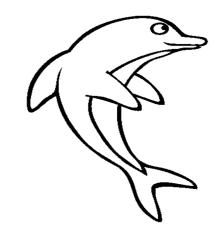

Szabadformájú görbék

Definíció vezérlőpontokkal

- Polinom: $x(t) = \sum_i a_i t^i$, $y(t) = \sum_i b_i t^i$, $z(t) = \cdots$
- Polinom együtthatók:
  - Kövesse a vezérlőpontokat: Interpoláció/Approximáció
  - Természetesség: C² folytonosság
  - Szépség: kis görbületváltozás indokolatlan hullámzás nélkül
  - Független legyen a koordinátarendszertől (súlypont)
  - Lokális vezérelhetőség

(Giuseppe) Lagrange interpoláció r(t)?

• Keresd:
$$\mathbf{r}(t) = \left(\sum_{i} a_{i} t^{i}, \sum_{i} b_{i} t^{i}, \sum_{i} c_{i} t^{i}\right)$$
, amelyre

- $r(t_1) = r_1, r(t_2) = r_2, ..., r(t_n) = r_n$
- Hányad fokú a polinom? n-1

anyad loku a polinom?
$$n-1$$

$$r(t) = \sum_{i} L_i(t) r_i \qquad \qquad r(t_k) = r(t_k)$$

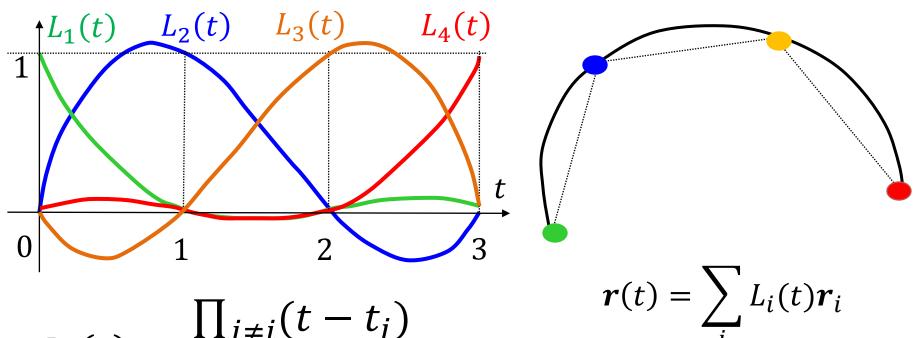
$$r(t_k) = \sum_{i} L_i(t) r_i \qquad r(t_k) = \sum_{i} L_i(t_k) r_i = r_k$$

$$\prod_{i \neq i} (t_k - t_i) \qquad \prod_{i \neq i} (t_k - t_i) \qquad 1 \text{ ha}$$

$$L_i(t) = \frac{\prod_{j \neq i} (t - t_j)}{\prod_{j \neq i} (t_i - t_j)} \begin{bmatrix} L_i(t_k) = \frac{\prod_{j \neq i} (t_k - t_j)}{\prod_{j \neq i} (t_i - t_j)} \end{bmatrix} \begin{cases} 1 \text{ ha } i = k \\ 0 \text{ ha } i \neq k \end{cases}$$

```
class LagrangeCurve {
   vector<vec3> cps; // control pts
                                                           L_i(t) = \frac{\prod_{j \neq i} (t - t_j)}{\prod_{i \neq i} (t_i - t_i)}
   vector<float> ts; // knots
   float L(int i, float t) {
       float Li = 1.0f;
       for(int j = 0; j < cps.size(); j++)
          if (j != i) Li *= (t - ts[j])/(ts[i] - ts[j]);
       return Li;
public:
   void AddControlPoint(vec3 cp) {
       float ti = cps.size(); // or something better
       cps.push back(cp); ts.push back(ti);
                                                                    \mathbf{r}(t) = \sum_{i} L_i(t) \mathbf{r}_i
   vec3 r(float t) {
         vec3 rt(0, 0, 0);
         for (int i = 0; i < cps.size(); i++) rt += cps[i] * L(i,t);
         return rt;
```

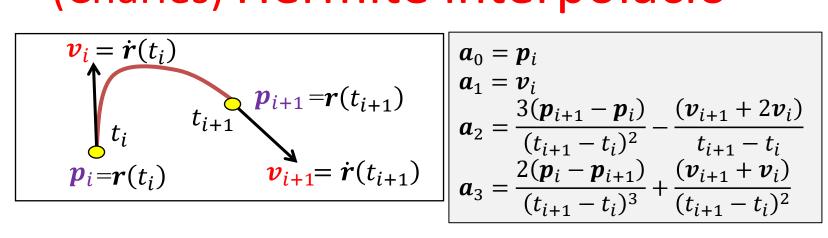
Lagrange interpoláció bázisfüggvényei

$$L_i(t) = \frac{\prod_{j \neq i} (t - t_j)}{\prod_{j \neq i} (t_i - t_j)}$$

(Charles) Hermite interpoláció

$$egin{aligned} m{a}_0 &= m{p}_i \ m{a}_1 &= m{v}_i \ m{a}_2 &= rac{3(m{p}_{i+1} - m{p}_i)}{(t_{i+1} - t_i)^2} - rac{(m{v}_{i+1} + 2m{v}_i)}{t_{i+1} - t_i} \ m{a}_3 &= rac{2(m{p}_i - m{p}_{i+1})}{(t_{i+1} - t_i)^3} + rac{(m{v}_{i+1} + m{v}_i)}{(t_{i+1} - t_i)^2} \end{aligned}$$

- $r(t) = a_3(t t_i)^3 + a_2(t t_i)^2 + a_1(t t_i) + a_0$
- $\dot{r}(t) = 3a_3(t-t_i)^2 + 2a_2(t-t_i) + a_1$

$$r(t_{i}) = a_{0} = p_{i}$$

$$r(t_{i+1}) = a_{3}(t_{i+1} - t_{i})^{3} + a_{2}(t_{i+1} - t_{i})^{2} + a_{1}(t_{i+1} - t_{i}) + a_{0} = p_{i+1}$$

$$\dot{r}(t_{i}) = a_{1} = v_{i}$$

$$\dot{r}(t_{i+1}) = 3a_{3}(t_{i+1} - t_{i})^{2} + 2a_{2}(t_{i+1} - t_{i}) + a_{1} = v_{i+1}$$

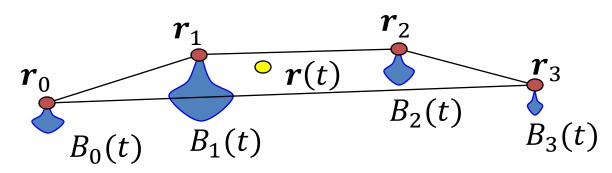

(Pierre) Bézier approximáció

Keresd:
$$r(t) = \sum_i B_i(t) r_i$$

- $-B_i(t)$: ne oszcilláljon
- Konvex burok tulajdonság

$$-B_i(t) \ge 0, \quad \sum_i B_i(t) = 1$$

(Серге́й Ната́нович) Bernstein polinomok

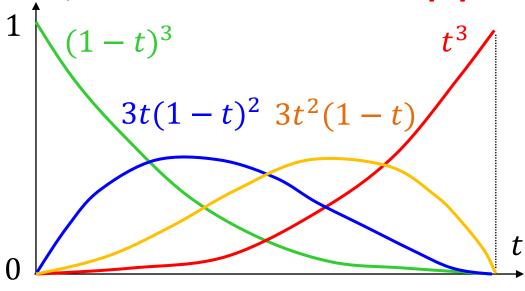
Newton binomiális tétel

$$1^{n} = (t + (1 - t))^{n} = \sum_{i=0}^{n} \binom{n}{i} t^{i} (1 - t)^{n-i}$$

$$B_{i}(t)$$

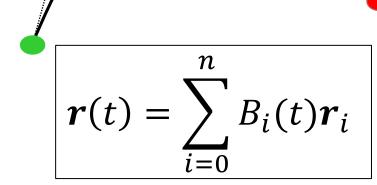
$$B_i(t) \ge 0, \ \sum_i B_i(t) = 1 : OK$$

Bézier approximáció

 $B_i(t)$

$$B_i(t) = \binom{n}{i} t^i (1-t)^{n-i}$$

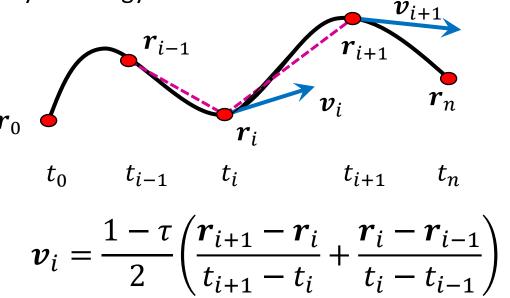
n=3

BezierCurve

```
class BezierCurve {
   vector<vec3> cps; // control pts
   float B(int i, float t) {
                                                   B_i(t) = \binom{n}{i} t^i (1-t)^{n-i}
        int n = cps.size()-1; // n+1 pts!
        float choose = 1;
        for(int j = 1; j \le i; j++) choose *= (float)(n-j+1)/j;
        return choose * pow(t, i) * pow(1-t, n-i);
public:
   void AddControlPoint(vec3 cp) { cps.push back(cp); }
   vec3 r(float t) {
        vec3 rt(0, 0, 0);
        for(int i=0; i < cps.size(); i++) rt += cps[i] * B(i,t);
        return rt;
                                                           \mathbf{r}(t) = \sum B_i(t)\mathbf{r}_i
```

Catmull-Rom spline

- Minden két vezérlőpont közé egy Hermite
- C^1 simaság: a sebesség is legyen közös két egymás utánira
- Közelítő C^2 simaság: A közös sebességet úgy válaszd meg, hogy a gyorsulás is közelítőleg folytonos legyen

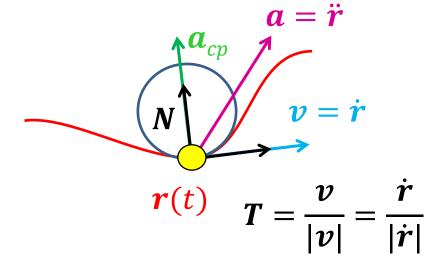
Általánosítás: Tenzió, Bias

CatmullRom

```
class CatmullRom {
     vector<vec3> cps; // control points
     vector<float> ts; // parameter (knot) values
     vec3 Hermite(vec3 p0, vec3 v0, float t0, vec3 p1, vec3 v1, float t1,
                            float t) {
                                                                                          \boldsymbol{a}_0 = \boldsymbol{p}_i \; , \; \boldsymbol{a}_1 = \boldsymbol{v}_i
          r(t) = a_3(t-t_0)^3 + a_2(t-t_0)^2 + a_1(t-t_0) + a_0 \langle -
                                                                                          \boldsymbol{a}_2 = \frac{3(\boldsymbol{p}_{i+1} - \boldsymbol{p}_i)}{(t_{i+1} - t_i)^2} - \frac{(\boldsymbol{v}_{i+1} + 2\boldsymbol{v}_i)}{t_{i+1} - t_i}
                                                                                          a_3 = \frac{2(\boldsymbol{p}_i - \boldsymbol{p}_{i+1})}{(t_{i+1} - t_i)^3} + \frac{(\boldsymbol{v}_{i+1} + \boldsymbol{v}_i)}{(t_{i+1} - t_i)^2}
public:
     void AddControlPoint(vec3 cp, float t) { ... }
     vec3 r(float t) {
              for (int i = 0; i < cps.size() - 1; i++)
                                                                                          v_i = \frac{1}{2} \left( \frac{r_{i+1} - r_i}{t_{i+1} - t_i} + \frac{r_i - r_{i-1}}{t_i - t_{i-1}} \right)
                    if (ts[i] <= t && t <= ts[i+1]) {
                            vec3 \ v0 = ..., \ v1 = ...;
                            return Hermite(cps[i], v0, ts[i],cps[i+1], v1, ts[i+1], t);
```

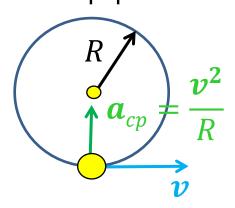
Érintő, normál és görbület

Normál: $N = T_{\perp} = (-T_{y}, T_{x})$ Centripetális gyorsulás:

$$a_{cp} = \boldsymbol{a} \cdot \boldsymbol{N} = \ddot{\boldsymbol{r}} \cdot \frac{\dot{\boldsymbol{r}}_{\perp}}{|\dot{\boldsymbol{r}}|} = \frac{\boldsymbol{v}^2}{R}$$

Görbület:
$$\kappa = \frac{1}{R} = \frac{a_{cp}}{v^2} = \frac{\ddot{r} \cdot \dot{r}_{\perp}}{|\dot{r}|^3}$$

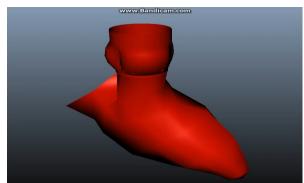
Szabadformájú görbék

- Paraméteres egyenlet (mozgás), polinomok
- Kontrolpontokkal definiáljuk (approximációs, interpolációs)
- Görbe = kontrolpontok kombinációja (súlypont)
- Görbe tulajdonságait a súlyfüggvények határozzák meg
  - Folytonosság (C^0 , C^1 , C^2)
  - Konvex burok: súlyfüggvények nem negatívak
  - Lokális vezérelhetőség: súlyfüggvények a tartomány egy részében nem zérus értékűek

"La semplicità è la sofisticazione finale." Leonardo da Vinci

Geometriai modellezés 3. Felületek

Szirmay-Kalos László

Felületek

Felület a 3D tér 2D részhalmaza:

$$z = h(x, y)$$

$$f(x,y,z)=0; \quad f(\mathbf{r})=0$$

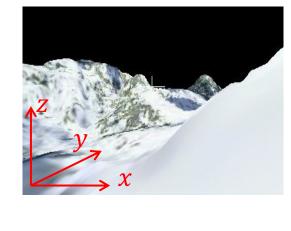
- sík:

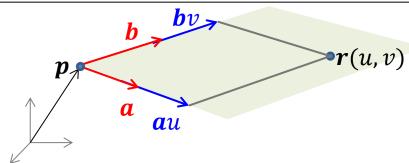
$$ax + by + cz + d = 0$$

- Parametrikus:
$$x = x(u, v), y = y(u, v), z = z(u, v); \quad r = r(u, v)$$

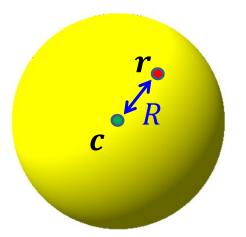
$$\boldsymbol{r}(u,v) = \boldsymbol{p} + \boldsymbol{a}u + \boldsymbol{b}v$$

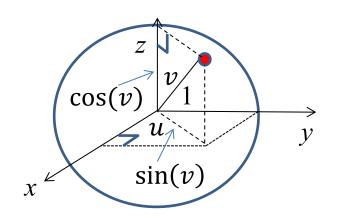
Gömb

Implicit

$$(x - c_x)^2 + (y - c_y)^2 + (z - c_z)^2 - R^2 = 0$$

Parametrikus

$$x(u,v) = c_x + R\cos(u)\sin(v)$$

$$y(u,v) = c_y + R\sin(u)\sin(v)$$

$$z(u,v) = c_z + R\cos(v)$$

$$u \in [0,2\pi), v \in [0,\pi)$$

Implicit felületek normálvektora

Normál vektor = grad
$$f = \left(\frac{\partial f}{\partial x}, \frac{\partial f}{\partial y}, \frac{\partial f}{\partial z}\right)$$

$$0 = f(x, y, z)$$

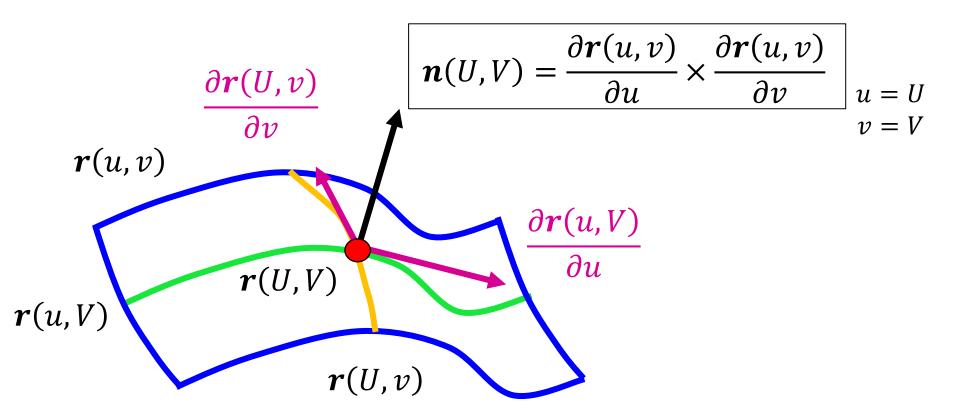
$$= f(X + (x - X), Y + (y - Y), Z + (z - Z))$$

$$\approx f(X + Z) + \frac{\partial f}{\partial x}(x - X) + \frac{\partial f}{\partial y}(y - Y) + \frac{\partial f}{\partial z}(z - Z)$$

$$\left(\frac{\partial f}{\partial x}, \frac{\partial f}{\partial y}, \frac{\partial f}{\partial z}\right) \cdot (x - X, y - Y, z - Z) = 0$$

$$n \cdot (r - p) = 0$$

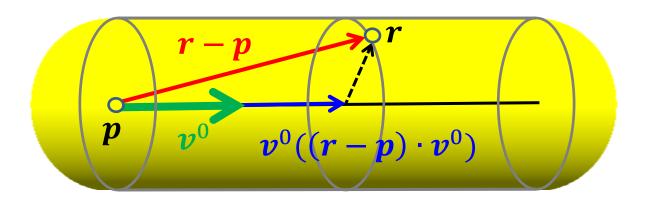
Parametrikus felületek normálvektora

Implicit kvadratikus felületek: Henger

Azon ${m r}$ pontok, amelyek a ${m v}^0$ irányvektorú és ${m p}$ helyvektorú egyenestől mért távolsága R:

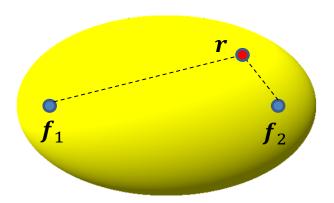
$$|\boldsymbol{r} - \boldsymbol{p} - \boldsymbol{v}^0((\boldsymbol{r} - \boldsymbol{p}) \cdot \boldsymbol{v}^0)| = R$$

Implicit kvadratikus felületek: Ellipszoid és hiperboloid

Ellipszoid: Azon r pontok, amelyek a f_1 és f_2 fókuszpontoktól mért távolság összege állandó C:

$$|r - f_1| + |r - f_2| = C$$

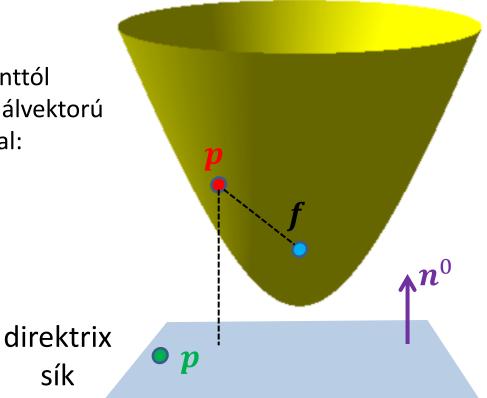
<u>Hiperboloid:</u> Azon r pontok, melyek a f_1 és f_2 fókuszpontoktól mért távolság különbsége állandó C: $|r-f_1|-|r-f_2|=C$

Implicit kvadratikus felületek: Paraboloid

sík

Azon r pontok, amelyek az f fókuszponttól mért távolsága megegyezik az $m{n}$ normálvektorú és p helyvektorú síktól mért távolsággal:

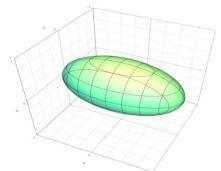
$$|\boldsymbol{r} - \boldsymbol{f}| = |\boldsymbol{n}^0 \cdot (\boldsymbol{r} - \boldsymbol{p})|$$

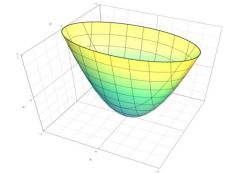

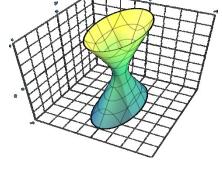
Implicit kvadratikus felületek

$$f(x, y, z) = [x, y, z, 1] \mathbf{Q} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \end{bmatrix} = 0$$

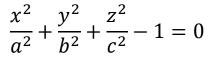
Mindig felírható úgy is, hogy **Q** szimmetrikus

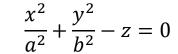

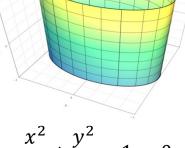
Ellipszoid

Paraboloid

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} - \frac{z^2}{c^2} - 1 = 0$$

Hiperboloid

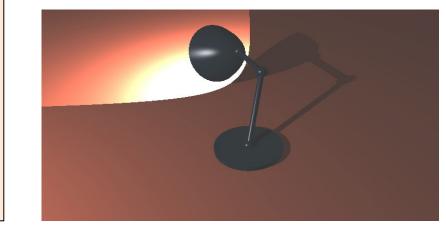

Kvadratikus objektum

```
f(x, y, z) = [x, y, z, 1] \mathbf{Q} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \\ 1 \end{bmatrix}
```

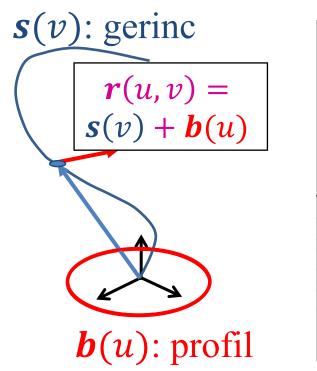
```
struct Quadrics {
   mat4 Q; // symmetric matrix
   float f(\text{vec4 r}) \{ // \text{r.w} = 1 \}
      return dot(r * Q, r);
   vec3 gradf(vec4 r) { // r.w = 1}
      vec4 g = r * Q * 2;
      return vec3(q.x, q.y, q.z);
```

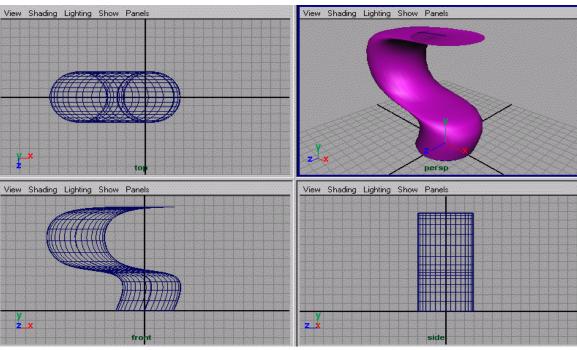
```
\frac{\partial f}{\partial x} = [1,0,0,0] \mathbf{Q} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \\ 1 \end{bmatrix} + [x, y, z, 1] \mathbf{Q} \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}= [x, y, z, 1] \mathbf{Q} \begin{bmatrix} 2 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}
```


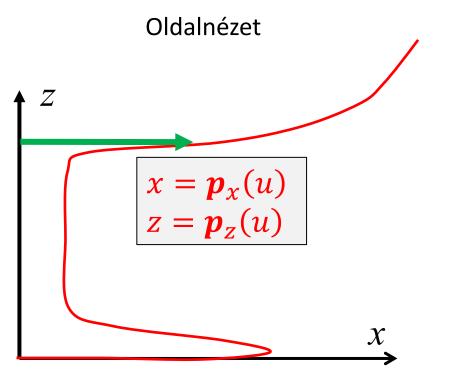

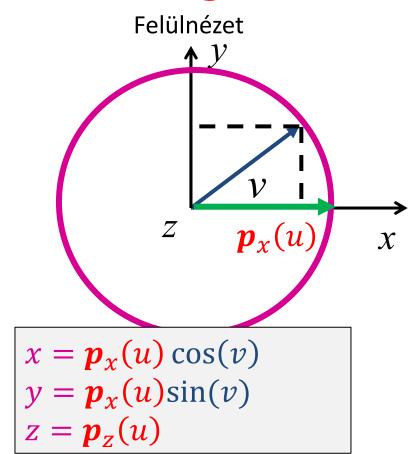
Parametrikus felületek: Kihúzás

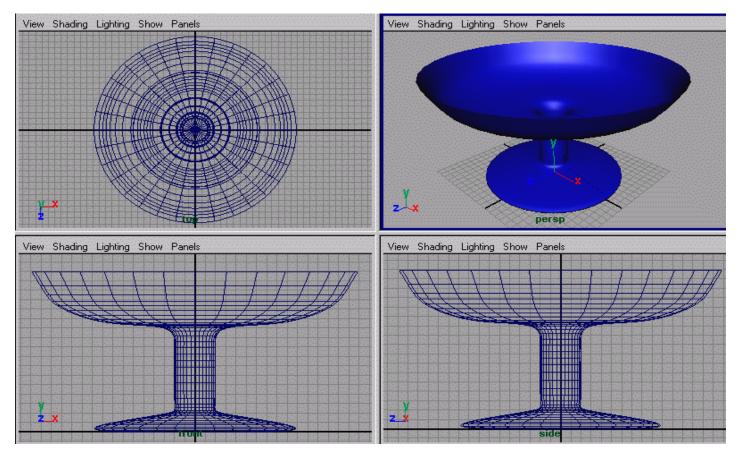

Parametrikus felületek: Forgatás

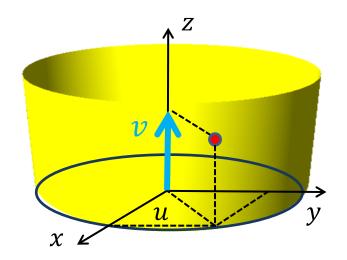

Forgatás

Henger

$$\boldsymbol{b}(u) = (R\cos(u), R\sin(u), 0)$$

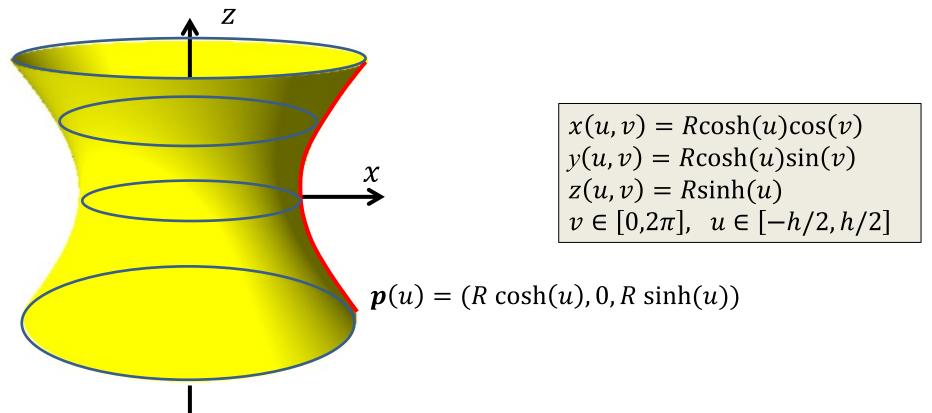
$$x(u, v) = R\cos(u)$$

$$y(u, v) = R\sin(u)$$

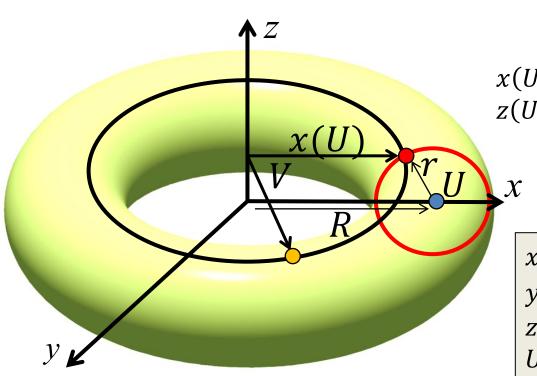
$$z(u, v) = v$$

$$u \in [0, 2\pi], v \in [0, h]$$

(egyköpenyű) Hiperboloid

Tórusz

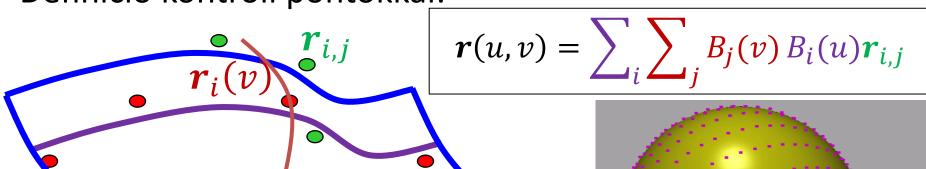

$$x(U) = R + r \cos(U)$$

$$z(U) = r \sin(U)$$

 $x(U,V) = (R + r\cos(U))\cos(V)$ $y(U,V) = (R + r\cos(U))\sin(V)$ $z(U,V) = r\sin(U)$ $U \in [0,2\pi], V \in [0,2\pi]$

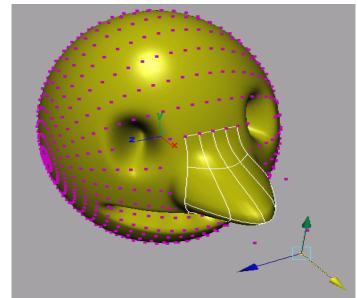
Szabadformájú felület

Definíció kontroll pontokkal:

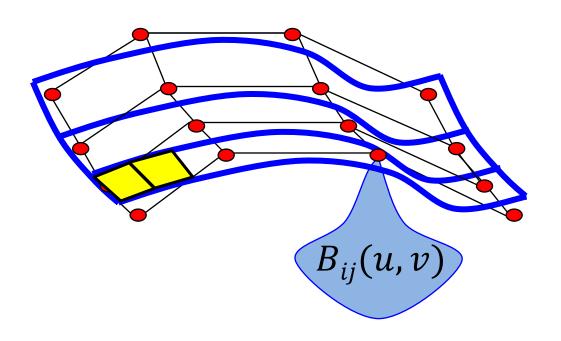

$$r(u,v) = r_v(u) = \sum_i B_i(u) r_i(v)$$

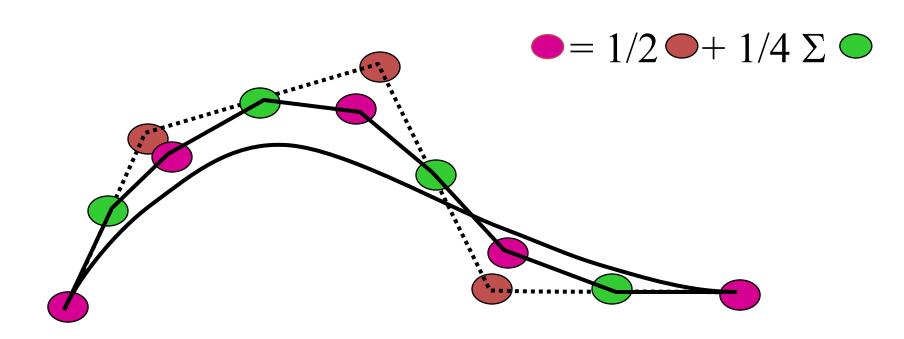
$$r_i(v) = \sum_j B_j(v) r_{i,j}$$

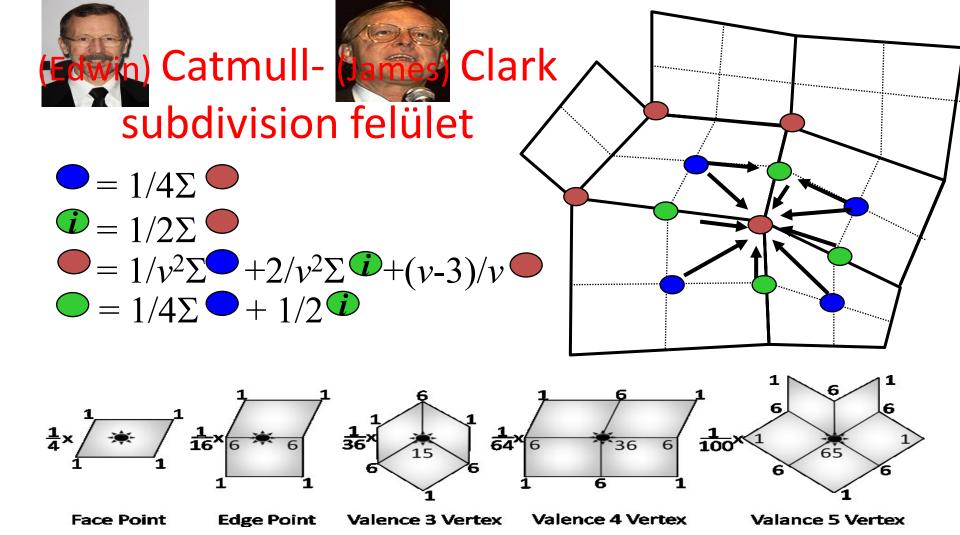

Poligonháló finomítása

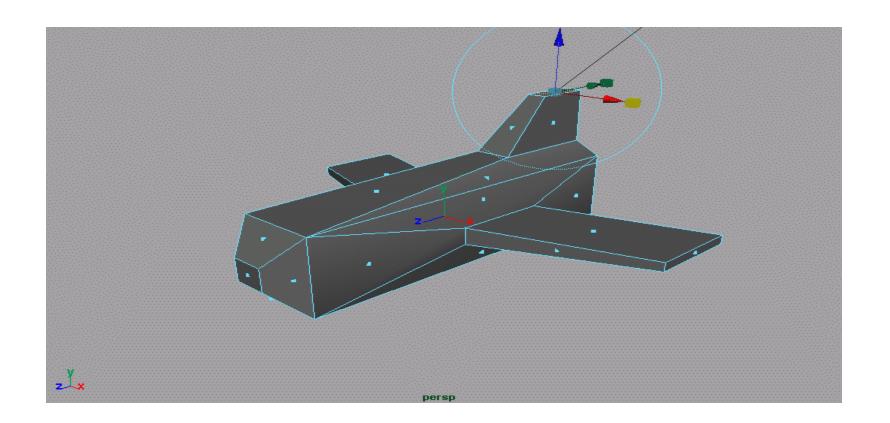

Subdivision görbék

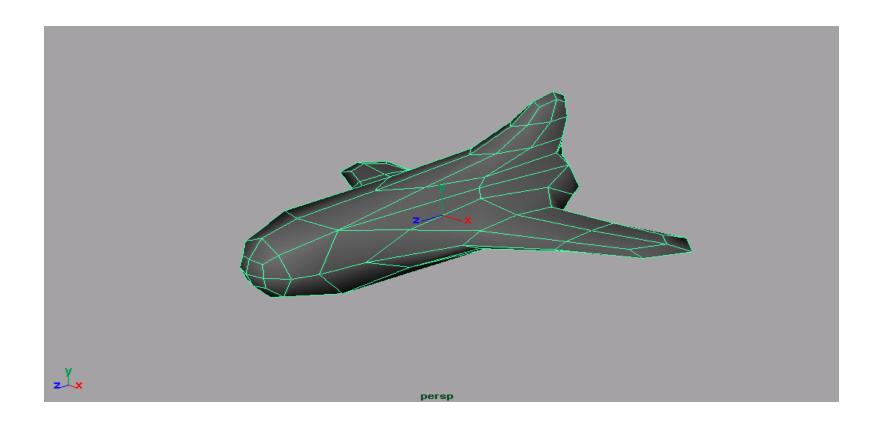

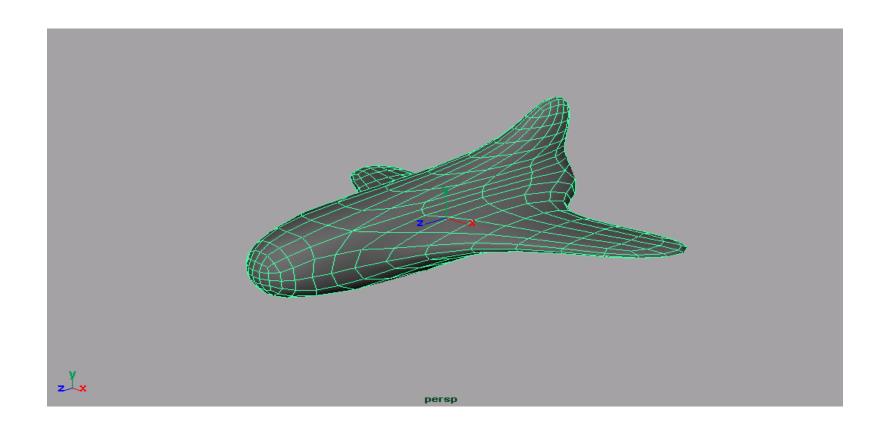
Durva poligon modell

Subdivision 1

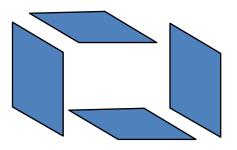

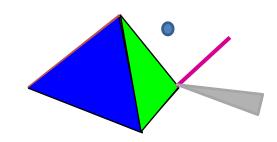
Subdivision 2

B-rep: határfelületek megadása

• Test = érvényes (létrehozható): ne legyenek alacsonyabb dimenziós elfajuló részek: minden határpont környezetében kell belső pontnak is lennie.

- Topológiai érvényesség:
  - Élek (2,3,...) csúcspontban találkoznak
  - Egy él két lapot választ el, és nem metsz élt
  - Egy lapot él és csúcs sorozat határol
  - A felület nem metszi saját magát
  - Euler-Poincaré tétel:

csúcs - él + lap = 2(db-lyuk)

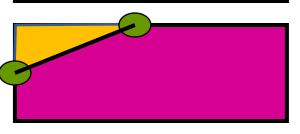
(Leonhard) Euler operátorok

Lap kihúzás

Csúcsok Lapok Élek

+4 +4 = +8

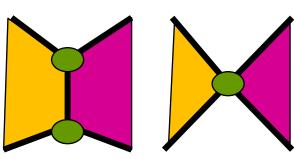
Lap felvágás

+2 +1 = +3

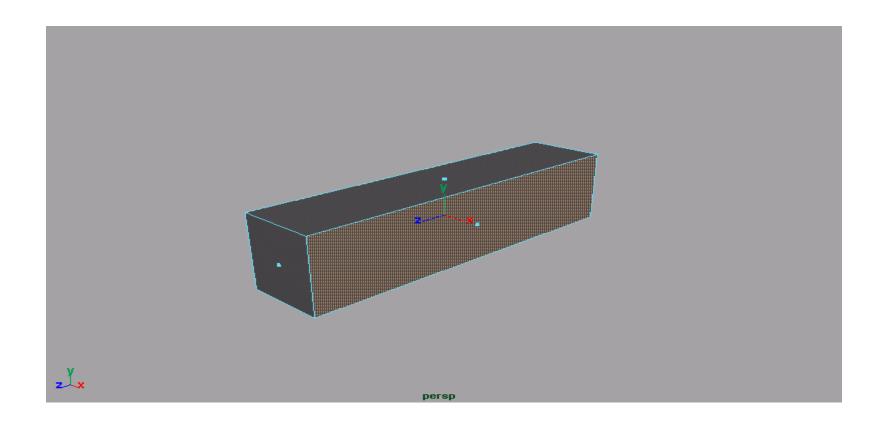
• Él törlés

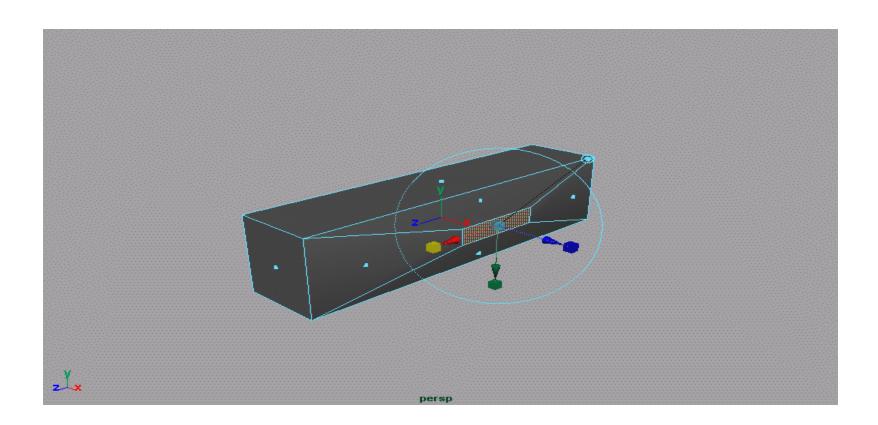
Csúcs szétvágás

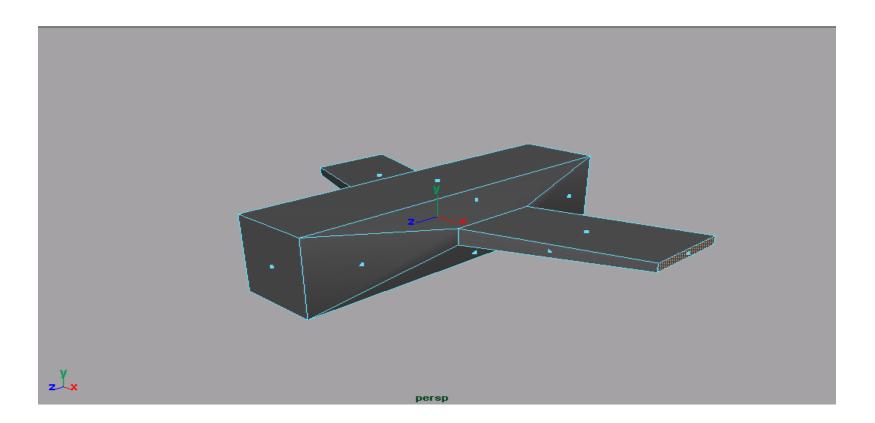

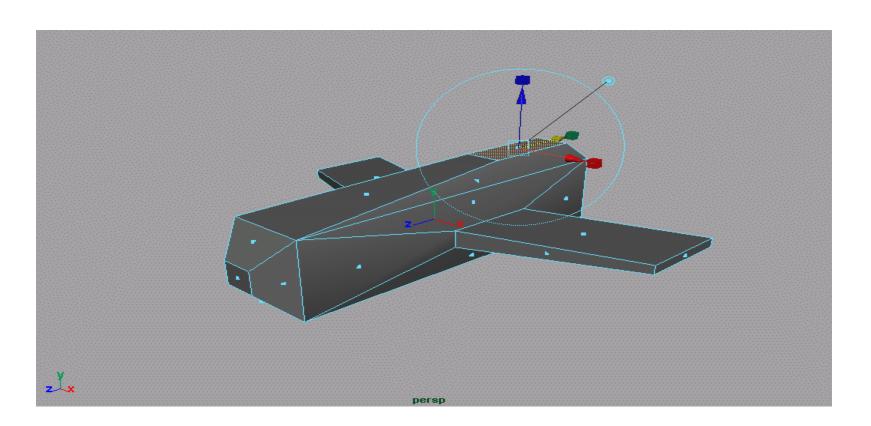
$$-1$$
 0 = -1
+1 0 = +1

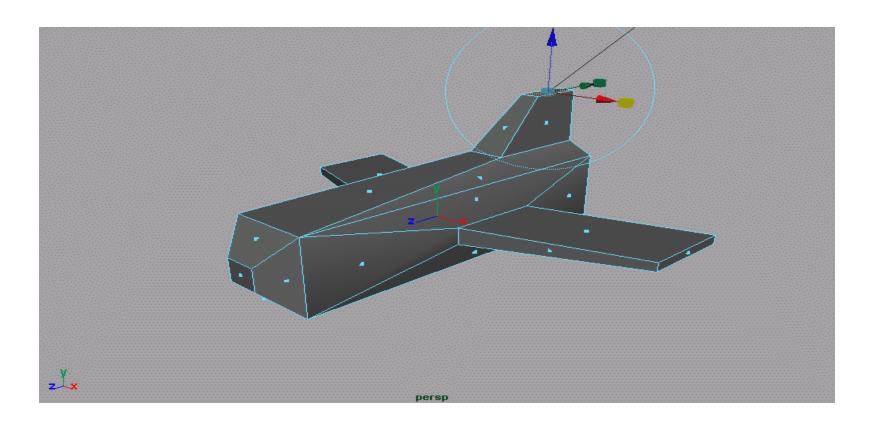
Kezdet: érvényes téglatest

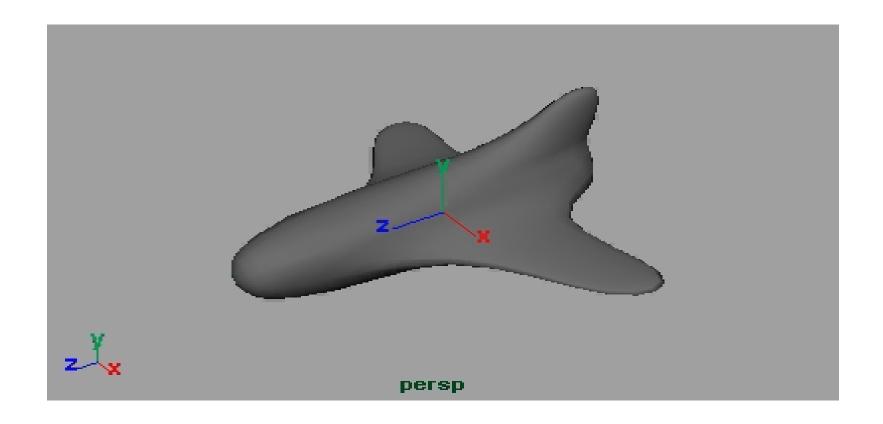

Subdivision simítás

Felület modellezés

- Explicit = magasságmező ritkán használható
- Implicit: geometriai definíció vektoralgebrai fordítása
  - Implicit felület normálvektor = gradiens
- Paraméteres: paraméteres görbékre vagy a súlypont analógiára vezetjük vissza
  - Paraméteres felület normálvektora = parciális deriváltak vektoriális szorzata
- Felosztott: háromszögháló